

ה מ לך ו א נ י

טכסט מתורגם על ידי רפאל הריס
©1981

תמונה א

הנמל

לוייס : אמא! אמא! אנחנו בבנקוק!

אנה : פן, לוייס, זו עיר זפה, לא?

לוייס : אמא, האם המלך של סיאט זבוא לפגוש אותנו?

אנה : אני לא חושבת שכן, לוייס.

לוייס : אמא - תסתכלי: מה הטירה הזאת?

הקפיטן : זאת טירת המלך! (מסתכל) אבל זה אינו המלך: זה ה"קרלהום", כעין

ראש הממשלה.

אנה : הוא בא לקראתנו?

הקפיטן : אני מניח שכן.

לוייס : תראי, אמא, הוא עירום!

אנה : לא נעים לומר דברים כאלה לוייס. (מסתכלת) ...אה - הוא חצי ערום.

לוייס : אמא - אבא לא היה רוצה שנפתח, נכון?

אנה : נכון, לוייס - אבל כשאני מפתחת... אני שורקת להרגיע את עצמי.

(והיא, ואז לוייס וכולם שרים "אני שורק זמר עליז")

תמונה ב'

הארמון

קרלהום : המלך -

מלך : נו, נו, נו?

קרלהום : רצייתי לדבר איתך בענין למורה הצנגלית. היא מחכה לראות אותך.

מלך : כמה זמן?

יום : כמה שבועות. היא לא רוצה לגור בארמון; אמרה שהבטחת לה בית משלה.

לא זוכר הבטחה זו. תגיד לה לעוד מעט אראה אותה. (לונ-טו נכנס)

מי, מי, מי?!

קרלהום : המלך, זה לונ-טו, שליח ממלך בורמה.

לונ-טו : יחי המלך עד מאה ועשרים.

קרלהו : הוא מביא לה מחנה ממלך בורמה. (מביאים את טופטים על מגש,

היא יורדת ומשתחוה למלך; לונ-טו מסתכל בטופטים ואז יוצא).

טופטים : שמי טופטים, המלך. (המלך הולך מסביב לה ומסתכל בה, ואז יוצא).

קרלהום : את מוצאת חן בעיני המלך - כל הכבוד (הוא יוצא).

טופטים : אני מוצאת חן בעיני המלך - אבל מה הוא יודע עלי? "אל תסתכל

בקנקן, אלא במה שיש בו" (אבות ד, 27) (ושך "אדון ומלך")

(בסוף השיר המלך נכנס: טופטים חוזרת ל"דמות השפחה")

טופטים : המלך רוצה שאצא?

המלך : אני אגיד לך מתי לצאת. (קרלהום נכנס).

קרלהום : המורה. (אנה נכנסת אחריו ועושה "קורטס" לפני המלך)

המלך : את המורה?

אנה : כן, המלך; מתי אני יכולה להתחיל ללמד את הילדיים שלה?

המלך : תחילי כשאני אומר לך. הדירה שלך בסדר?

אנה : כן, אבל למה אנחנו לא יכולים לצאת - יש שומרים בדלת.

המלך : זרים לא יכולים להסתובב בארמון - את יכולה להביט מהחלון.

אנה : כן, הסתכלנו במסיבות, טכסים, "צמחנות", ואם סתרה וכו'.

המלך : מה זה "צמחנות"?

אנה : משמעותו : "כל השאר".

המלך : אה (לקרלהום) תציג את הילדיים (הקרלהום עוזב וליידי טנג נכנס

ומשתחוה) אה - ליידי טנג! (לאנה) זאת ליידי טנג - ראש הנשים.

ליידי טנג: (לאנה) "בראשית ברא אלהים את הקמים ואת הארץ" ... פעם רב ביקר

אצלנו ולימד אותי את זה.

המלך : (לאנה) את גם תלמדי את הנשים שלי.

אנה : אִשְׁמַח לְלַמַּד אוֹתוֹן. אֲבָל יֵשׁ עוֹד דְּבַר : בְּהִזְמֵנָה שֶׁלָּהּ הִבְטַחְתָּ לִּי בַּיִת -
הַמֶּלֶךְ : אַתְּ חֲגוּרֵי בְּאַרְמוֹן. אִם לֹא חֲגוּרֵי בְּאַרְמוֹן, לֹא תִלְמַדִּי! (הִיא מַתְחִילָה
לְדַבֵּר) מִסְפִּיק! חֲבַל עַל הַזְמַן! (יוֹצֵא טוֹפְטִים אֲחוּ) (הַנְּשִׁים נִכְנְטוּת

וְעוֹמְדוֹת מִטְּבִיב לְאִנָּה).

אנה : מִי הֵם.

לִיִּדֵי טַנֵּג : שָׂאֵר הַנְּשִׁים שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

אנה : שְׁלוֹם.

כּוֹלֵן : שְׁלוֹם.

לִיִּדֵי טַנֵּג : אִנָּה, אֵל תִּכְעִיטִי אֶת הַמֶּלֶךְ.

אנה : הוּא כִּבֵּר כּוֹעֵס. הַבְּחוּרָה הַזֹּאת - קָרָא לָהּ "מִתְנָה".

לִיִּדֵי-טַנֵּג : כֵּן. אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהִיא אוֹהֶבֶת אֲדָם אַחֵר. וְהִיא טַפְשִׁית, שֵׁיט לָהּ הַמֶּלֶךְ.

אנה : אֲבָל אִם הִיא אוֹהֶבֶת, אֵינן לָהּ בְּרִירָה... אֲנִי מְאֹד אוֹהֶבְתִּי אֶת בְּעָלִי, טוֹם.

וּמֵאֵז, אֲנִי מְבִינָה כָּל אִשָּׁה שֶׁאוֹהֶבֶת. (וְסָרָה "שְׁלוֹם, אוֹהֲבִים צְעִירִים";

אַחֵר כֵּן, הַנְּשִׁים מִצְטַרְפוֹת אֵלֶיהָ).

(בְּסוֹף הַשִּׁיר, הַמֶּלֶךְ נִכְנֵט)

הַמֶּלֶךְ : הַיְלָדִים! הַיְלָדִים!

אנה : אֲבָל, הַמֶּלֶךְ -

הַמֶּלֶךְ : שָׁטָט! (מְצִיג!) כָּל הַנְּטִיכִים וְהַנְּטִיכוֹת! (הַיְלָדִים נִכְנְטִים לְפִי הַמוֹסִיקָה

שֶׁל "כְּנִיטַת הַיְלָדִים"). (כּוֹלֵם מִשְׁתַּחֲוִיִּים לְמֶלֶךְ וְאֵז לְאִנָּה; בְּסוֹף הִיא

מִתְבַּקֶּת אוֹתָם וְאֵז חוֹשֵׁר).

חֲמוּנָה ג'

בְּאַרְמוֹן; הַמֶּלֶךְ וְאַנְשָׁיו נִמְצְאִים

הַמֶּלֶךְ: (בְּבֶן שְׁלוֹ הוֹלֵךְ מֵעֵבֶר לַבַּמָּה) אַחָה, בְּנִי, בָּא הֵנָּה!

בְּבֶן : אֲבָל אֲבֵא, אַחֵר לְבֵית סֹפֵר.

הַמֶּלֶךְ : חֲפָה! מַה אַחָה לוֹמֵד?

הבן : הרבה דברים. אתמול למדנו שהעולם - הוא עגול ו... אבל זה דבר

ידוע שהעולם רוכב על צב גדול, והוא עף בין הפוכבים.

המלך : איך דבר "ידוע" אם אחרים חושבים אחרת?

הבן : אם כן אז מה נכון?

המלך : העולם... העולם עגול, אני מאמין.

הבן : אתה מאמין? אבל אתה צריך לדעת כי הרי אתה המלך.

המלך : טוב: יום אחד אתה תהיה המלך ואז תדע הכל! עכשיו עזוב אותי!

(הבן יוצא). "לשתהיה המלך" - אבל אני אני המלך ואני לא יודע. היום

אני כבר לא בטוח בטווס דבר. (וטרר "חידתיות" ואז מצטרפים אליו האנשים).

תמונה ד'

בית הספר

אנה : ילדים היום יש לנו הפתעה:
(מציינת מפה) מפה חדשה, הנה סיאם.

ילד : סיאם לא כל כך קטנה!

לויים : אל תדאגו - אנגליה הרבה יותר קטנה!

אנה : לפני שבאתי הנה, סיאם הייתה רק מקום במפה. אבל עכשיו אני כבר בקיאה

בסיאם ובאנשים שלה.

ילד : את אוהבת אותנו?

אנה : כן, אני אוהבת אותכם מאד (וטרר "להתוודע" ואחר כך כולם מצטרפים אליה).

תמונה ה'

חצר בארמון

לונ-טו : (בלחש) טופטים!

טופטים : (נכנסת) לונ-טו!

לונ-טו : אני כל כך מחגעגע אליך!

טופטים : אני לא יכולה לסבול את הפגישות הסודיות האלה.

לונ-טו : הלוואי שיכולנו להפגש חופסי! (והם שרים "נשיקות בצל").

תמונה ו'
חצר בארמון

(המלך נמצא, קורא תנ"ך; אנה נכנסת)

אנה : המלך (ועוטה "קורטס") ... המלך (ומסתכלת) המלך קורא תנ"ך!

המלך : גברת אנה, אני חושב שהמלך שלך היה שמבל.

אנה : משה?!

המלך : פן, משה! משה! כתוב שהעולם נברא בששה ימים. אבל זה בדוע

שהעולם הרבה יותר יסון מזה, מה דעתך?

אנה : המלך, החנ"ך אינו ספר מדע אלא ספר אמונה; הנס של בריאת העולם הוא

אותו נס בין שלקח ה' ששה ימים או מליוני שנים.

המלך : המ-מ-מ (הוא יושב, ורואה שהיא עדיין עומדת) איך לך כבוד

בטבילי? (איך לה מושג על מה הוא מדגדג) למה את עומדת כשאני

יושב - אני לא יכול לעמוד כל הזמן; ובארץ הזאת, אסור שיש ראש יותר

גבוה מהראש של המלך!

אנה : אבל אני לא יכול לטבח על הרצפה!

המלך : את אשה קשה. אבל בעניין הזה, "מנהג כדין דמי" : אם אשב, אז

תשבי, אחסרתה, אחסרתה וכו'.

אנה : בסדר המלך.

המלך : את מבטיחה?

אנה : אני מבטיחה.

המלך : טוב. יש לנו בעיה - דיפלומטים בריטיים באים בקרוב. שמעתי שהם

קוראים לי ברברי. ולמה הם עושים כן? רוצים לגנוב את ארצי ממני?

איך אני יכול להראות להם שאני לא ברברי? תנחסי!

אנה : בסדר המלך. אני מנחשת שתעשה טעוזה גדולה בטגנון איירופי, שתלביש

את כולם בטגנון איירופאי ותהייה מוסיקה איירופאית - וכך תראה להם

שאתה לא ברברי.

המלך : זה הרעיון הטוב ביותר שעוד המצאתי בחיני! (קורא לצד) קרלהום!

קרלהום : כן, המלך.

המלך : תקרא לפל החצר להופיע.

קרלהום : בסדר המלך.

המלך : וריקודים בסגנון אירופאי! למה לא חטבת על ריקודים?!

(כל הילדים, נשים ועבדים וכו' - מופיעים) חשמעו כולם: דיפלומטים

בריחיים באים עוד מעט. יהיו הרנונים גדולים שתכף אטביר לכם.

ילד : (משתחררה) אבל המלך אנחנו פוחדים!

אנה : אם על המלך טוב (אסתר 4), יש משהו שאני תמיד עושה כשאני מפחדת:

אני יכולה ללמד את זה לחצר שלך?

המלך : טוב! (והיא טרה, ואז מצטרפים כולם, "אני טרה זמר עליז")

תמונה ד'
בחצר של המלך

(אנה והמלך נכנסים)

אנה : המסיבה הצליחה, המלך: הכל היה נהדר.

המלך : כן... ואני... רוצה להודות לך על כל מה לעשית בשבילי. (הוא מוציא

טבעת מהאצבע שלו ונותן לה) הנה... עינדי אותה!

אנה : רוב תודות, המלך (קרלהום נכנס).

קרלהום : המלך, המשטרה מודיעה שאחת מהנשים שלך טופסטים, ברחת מהארמון

הערב עם המאהב שלה.

המלך : מה?! תמצאו אותם, ותביאו אותם אלי! (הקרלהום יוצא).

אנה : מה תעשה לה המלך?

המלך : בוודאי שהיא תענו!

אנה : הייתי נותנת לה הזדמנות להטביר.

המלך : כל העניין הזה של רומנטיקה - יטויות!

אנה : זה לא יטויות, המלך. אשה שמאוהבת, לא סתם אשה היא - היא מלכה.

וכך איש שמאוהב - הוא כמלך דמי! למשל בחורה בריקודים הראשונים שלה.

המלך : בחורות צעירות רוקדות?!

אנה : כן, המלך. וזה מאד מתגבש (והיא שרה ורוקדת "הנרקד" ואז מלמדת אותו ושניהם שרים ורוקדים ביחד).

אנה : זה הנה נהדר, המלך.

המלך : גם אני חשבתי כך (הקרלהום נכנס).

קרלהום : המלך, מצאנו את טופטיס. המאהב שלה - הוא מת.

המלך : תביא אותה! (מביאים אותה) חלילה! חלילה!

אנה : מה תעשה לה?! (הוא לוקח שוט) אני לא מאמינה שתעשה דבר כזה!

המלך : את לא מאמינה?! אולי תאמיני כשתשמעי את הצעקות שלה כשתרוצי במסדרון!

אנה : לא ארוץ - אשאר כאן לראות אותה.

המלך : (לסומרים) החזיקו בה!.. מורה אנגליית אינה המפקדת שלה!.. אני

המלך!.. (ואז בידיעה שהוא אינו יכול לעלות את זה, הוא יוצא מהחדר).

אנה : אני לא מבינה אתכם או את המלך שלכם!

קרלהום : הרסת אותו תיזם! הרסת את המלך!

אנה : אנחנו חוזרים לאנגליה! הנה (נותנת את הטבעת) תן לו את הטבעת שלו!

קרלהום : הלנואי ולא באח לטיאס! (חושך)

תמונה ח'
בארמון

(המלך שוכב במיטה, כולט מסביב לו; אנה ולוייס נכנסים)

ליידי טנג : תודה שבאת - גברת אנה - המלך מקו והוא צריך לראות אותך לפני מותו.

(אנה ניגשת למיטתו).

המלך : הרבה הרבה חדשים לא ראיתי אותך, ועכשיו אני מת.

אנה : או לא, המלך!

המלך : את עוזבת אותנו, גברת אנה?

אנה : כן, המלך.

המלך : זה לא טוב, גברת אנה. כל אנשי טיאס יחגעגעה אליך. הנה (ושוב

הוא מוציא את הטבעת ונותן לה) ענדי אותה. (היא לא עושה שום דבר).

ענדי את זה, בבטחה (היא עונדת אותה).

כולם : אל תעזבי אותנו, אנה, בבקשה, אל תעזבי אותנו.
המלך : שקט. בני הנסיך, בא! (הנסיך ניגש) אתה המלך החדש!... מה אתה עושה?

הבן : ... אה ... אני מכריז...

המלך : נו, נו, נו? (המוסיקה של "להתוודע" מתחילה, לא חזק)

(משך המאמר הבא, המלך מת, והקרלהוט ואנה וליידי טנג מתפללים).

הבן : אני מכריז, וראשית כל. שיהיו תחרויות, מתחילת מחר, המסיבות וסעודות גדולות... ואז... בקשר למנהג הזה, שכולם משתחוים למלך... זה לא מודרני, לא מודרני בכלל... אני משנה את זה... החל מהיום, אף אחד לא ישתחוה למלך. במקום זה, נצדיע למלך, כסגנון אירופאי... זה יותר מתאים לזמנינו... וכל הגברות ייעטו "קורטס", כמו באירופה. אמא, תראי להם "קורטס" (היא עושה את זה, וכל הבנות משתדלות לחקות אותה ואז - חושך)

(זהו סוף המחזה; אך המקהלה נשארת בבמה וכשהאור נחזור, כולם

שרים "להתוודע").

King: 7

SONGS

זמר עליז
=====

אנה : אם פחד בי נוקף
אני נוזאת פתף
זקפת אח ראסי
ולי סורקת שיר, שיר עליז.

אם פחד קל בי יש
אני ניצבת כך
שאיט לא ינחש
ולא יידע כי יש פחד לי

כי בשריקה גיליתי סגולה נהדרה
היא תהפוך בפת אחת אותי לגיבורה

כן אם יש פחד לי
אני סורקת לי
לי שיר עליז כל כך
טפל פחדי עובר ונשכח.

איזהו גיבור זה שאם פחדו כובש
(בשריקה עבול גם במים גם באש.) x2

אדון זמלך

טופטים : הוא מביט אלי אדון זמלך
והוא אומר "יפה היא בעיני"

מה זה נאה הוא פי אדון זמלך

כשלרגע קט היביט אלי
שחור שיער, היא חפרח אור עיני תערה
ולחיים פורחות ושפתי המתייכות (רק אליו) 2x

הוא מביט אלי אדון זמלך
ואין בו צל טפק או צל חסד
על כן אינו מבין אינו יודע
פי לבבי לאיש אחר נועד
(לאיש אחר ליבי נועד, נועד). x2

נשיקה בצל

בצל ובאפל הרחוק מן האור

לון תה:

אותך אנשק חמדה לבבי

ואהבתנו אשר במסתור

טיפטים

חמק פי אבעה כמים גנובים

אך יחד בחשך לשמש יאיר

לון תה, טיפטים:

אשר תעלה ממזרח

ואהבתנו גלוזה ותמה

חצא אל האור ותפרח

חצא אל האור ותפרח

ה נ ר ק ד

אנה :

הן רק ברגע זה ידעתי מהו אמך
וכבר רגלי אותי נשאו ישר אל מקומם
כי לשמע המנגינה ולקצב המחול
הרהכתי עז בתוך לבי לבוא אליך ולסאול
הנרקד על כתפי הנמפות הנפלאות
הנרקד ונאמר לילה טוב ולהתראות
ואולי עד שיחזירו שמים מעלי
כעלות אור השחר הוא יזרח על אנינו יחד
וחהיה לי ידיד ודוד
אם נדע כי בשחר נסתפל אולי בחד

(3) הנרקד

ח ד ת י ר ת

מלך : העולם כולו, מה שבין זה כן

מה שלא זה לא

איך כיום הכל

מהופך עלי

לא - זה כמו כמעט

כן זה כמו אולי

לפעמים אני בטוח כבר

שיום דבר היום כבר לא בטוח

ומסיק מזה שכל המסקנות המסכנות - נשא הרוח

בראשי ישנם חוקים

שבנעורי אני למדתי לשבח

יש חוקים שאני זוכר

ועכשיו אני בהם כבר לא בוטח

וזאת חדתינות

כיצד עלי לחנך - לבני יורש העצר

מי יאמר לי, למשל, מה יש לומר לו

(מדבר)

קורוס:

מה לומר על דרך גבר בין נשיו

האומר לו שינהג בדרך ארץ בנשיו

אבל יאהב את פלגשיו

האמר לו איך הבדל כך או אחרת

ומוטב לך בכלל בלי שום גברת

העצה הזו הרי פטולה מראש היא

כי אני עצמי מאמין בה רק בקושי.

שלום אהובים

אנה:

בחשבי על טום אזכורה עוד היום
רוח קל בליל קיץ ריח דשא בגישור
ואיך נח ערפל על רכס הר אפור
לא שכחתי אור, ותמיד אזכור.

ואולי גם עכשיו על אותו רכס הר
בליל חלומות ופז
איש צעיר ומאהב ואישה צעירה
ניצבים ממש כמונו אז

שלום אקרא מראשי ההרים
בליל ערפל וכוכב
אל המוני לבבות צעירים
חלומים יחדיו

היזקו מאד עלמות הנערים
לכו אחר כוכבכם
גם אני הן ידעתי לחלום
ולאהוב כמוכם.

ידע ידעתי לנסע ברחוב
כן נשאת על כנפיים לא לי
לנסע ברחוב לנסוע מה טוב
ולפגוש את הנער שלי

אל נא תנודה למר גורלי
הסירו דמעה מלבבכם
x2 (גם אנכי הן ידעתי לחלום
ולאהוב כמוכם)

להתוודע
=====

אנה

נשים וילדים:

הפתגם, אולי עתיק הוא
אך אינו עתיק מדי
ממורי למדתי לקח
אבל, גם מתלמידי
ומכל אשר למדתי
אגלה לכם בסוד
יש דבר שבו הצלחתי
והרבותי לעשות - להתוודע

להתוודע הוא הדבר שנעים לי
להתוודע ולהכיר את כולכם
להתוודע ולהגיד לשומע לי
כמה נעים לי להכירכם.

להתוודע ולהרגיש קל ונוח

x2

ולשוחח ולברך לשלום

כמה נעים לי, גם להביט גם לשמוע

ולגלות, איך שביל הזהב כך

אל ליבנו *עולם* כך
מדי יום